

Begroting 2022-2023

Beleid en financiën van Hollandse Waterlinies voor het jaar 2022-2023

Versie voor het Gemeenschappelijk orgaan d.d. 2 juni 2022

Hollandse Waterlinies

Postbus 80300

3508 TH Utrecht

E-mail: nieuwehollandsewaterlinie@provincie-utrecht.nl

Wat vindt u in de begroting 2022-2023

De opbouw van de begroting 4

Besluitvorming over de begroting 2022-2023 5

Het besluitvormingsproces omtrent deze begroting in beeld.

Beleidsbegroting: het programmaplan

We brengen in beeld wat de Hollandse Waterlinies wil bereiken, wat we daarvoor gaan doen en welke kosten dit met zich meebrengt.

Programma - Beschermen en uitdragen Hollandse Waterlinies 6

Programma

Beleidsbegroting: de paragrafen

In de paragrafen maken we een dwarsdoorsnede van de begroting over de thema's die voor het gemeenschappelijk orgaan relevant zijn.

Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing 9

Paragraaf 2 - Bedrijfsvoering 11

Paragraaf 3 - Financiën 13

Paragrafen

Financiële begroting

De financiële begroting geeft een totaaloverzicht van de baten en lasten, zowel voor dit begrotingsjaar als de jaren daarna. Daarnaast brengen we onze financiële positie in beeld.

1. Uiteenzetting financiële positie 16

2. Meerjarenraming 2022-2025 18

Financiën

Voorwoord

Voor u ligt het eerste (concept-) meerjaren begroting van het gemeenschappelijk orgaan Hollandse Waterlinies (hierna: HWL). Deze begroting kan gezien worden als een voortzetting van een succesvol meerjarig provinciaal proces dat heeft geleid tot een plaats op de Unesco Werelderfgoedlijst. U kunt hier op gepaste wijze trots op zijn.

De afgelopen jaren bent u regelmatig geïnformeerd over de ontwikkelingen. Daarbij bent u onder meer op de hoogte gebracht van de belangrijkste uitgangspunten van dit project te weten het beschermen en uitdragen van de werelderfgoedwaarde van de werelderfgoedplaats Hollandse Waterlinies. De officiële wereldwijde erkenning van de werelderfgoedplaats Hollandse Waterlinies door UNESCO in juli 2021 betekent voor de Nederlandse staat een internationale verplichting om onder meer deze (goed) te beschermen en daarover te rapporteren aan de UNESCO. Binnen de nationale context van Nederland ligt de werelderfgoedplaats Hollandse Waterlinies binnen het gebied van de vijf provincies Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland.

De staten van de vier linieprovincies Noord-Holland, Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant zijn samen de gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies aangegaan. In deze gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de vier linieprovincies samen verantwoordelijkheid nemen voor de bescherming en het uitdragen van de Hollandse Waterlinies als werelderfgoed, zodat het verhaal en ook het fysieke erfgoed behouden blijft voor volgende generaties. Ook zijn de vier linieprovincies samen met het Rijk verantwoordelijk voor de periodieke rapportages richting UNESCO. Deze regeling is voor onbepaalde tijd getroffen. Dit heeft te maken met het feit dat de werelderfgoedstatus ook voor onbepaalde tijd is verleend.

Het gemeenschappelijk orgaan is in feite de opvolger van de Liniecommissie en kent dezelfde bestuurlijke samenstelling, maar dan met een duidelijke juridische status vanuit de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Het gemeenschappelijk orgaan is een bestuurlijke samenwerking. Het orgaan wordt ondersteund door een klein ambtelijk bureau, het sitebureau, dat is ondergebracht bij de provincie Utrecht. De provincie Utrecht vervult dus de rol van zogenaamde 'centrumprovincie'. Dat betekent dat de provincie fungeert als 'host' ten behoeve van contracten, huisvesting, personeel en uitgaven.

Met vriendelijke groet,

Zita Pels, voorzitter Gemeenschappelijk orgaan Hollandse Waterlinies

Meer informatie kunt u vinden op onze website: www.programmanieuwehollandsewaterlinie.nl

De opbouw van de begroting

Opzet en inrichting van de begroting

De begroting van de Hollandse Waterlinies wordt zo compact mogelijk gehouden met de focus op financiële verantwoording van de activiteiten die door de HWL worden uitgevoerd voor de aangesloten provincies. De begroting geeft een totaalbeeld van de activiteiten van de HWL, de belangrijkste ontwikkelingen, de middelen die met de uitvoering zijn gemoeid en de financiële positie. Bestuurders krijgen met de informatie zoals opgenomen in deze programmabegroting voldoende mogelijkheden voor sturing en controle.

Een onderverdeling in programma's, met per programma de te realiseren doelstellingen en de hiervoor geraamde lasten en baten is bij de HWL niet relevant, omdat er bij de HWL geen sprake is van verschillende beleidsvelden.

In deze begroting worden de bijdrages en lasten op een heldere manier gepresenteerd. De nadruk ligt op de financiële verantwoording. Er wordt voor de inhoud - waar dat van toepassing is - verwezen naar de opgestelde achtergronddocumenten en opgestelde plannen van de HWL. Zo worden dubbelingen voorkomen.

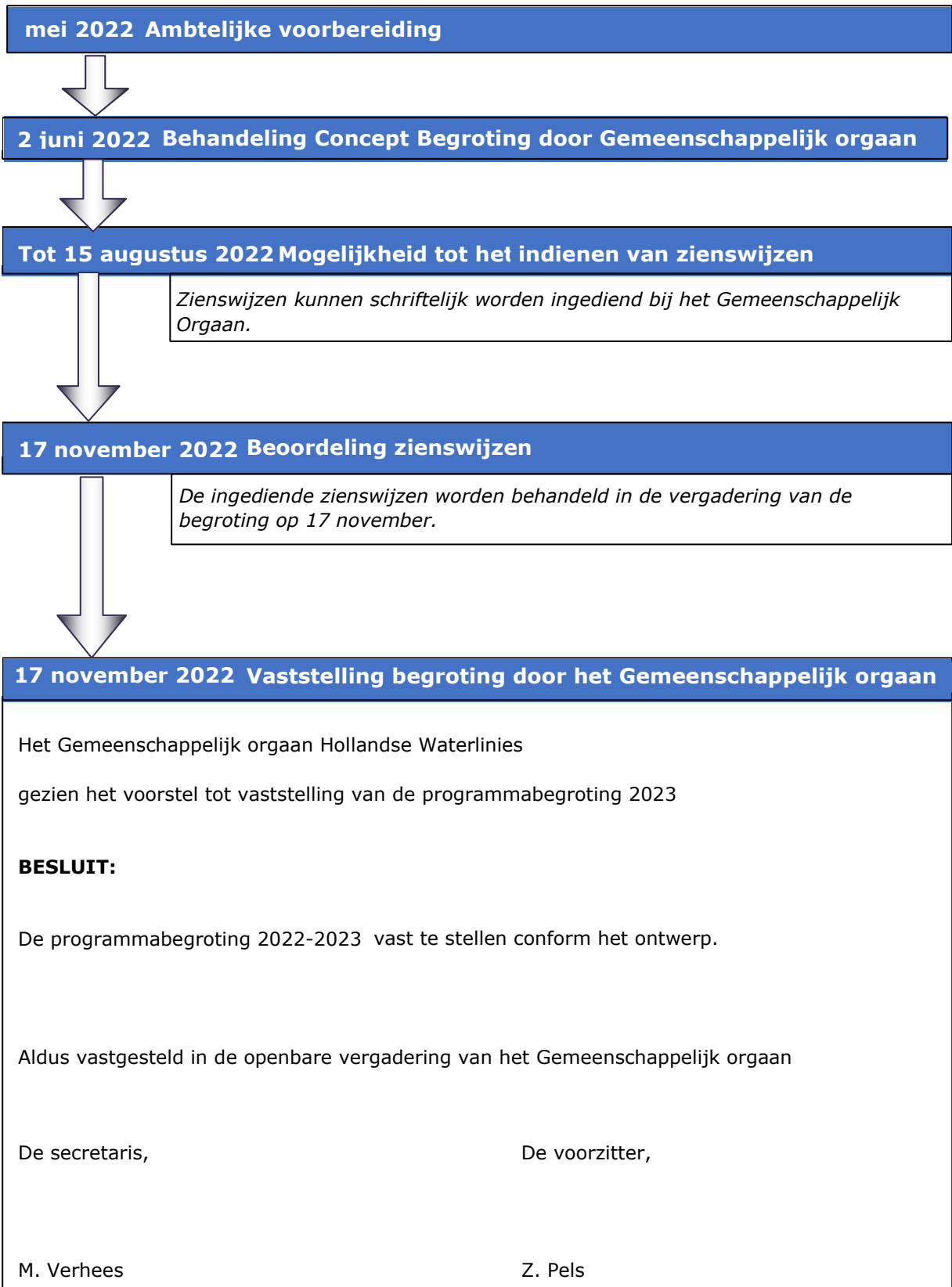
Financiering van de uitgaven voor de taken van de HWL vindt plaats door de in een bijdrage verordening vastgestelde bedragen en verdeling. De deelnemende provincies staan garant voor deze bijdrage. Gemeentelijke bijdrage en Rijksuitkeringen en subsidies zijn niet van toepassing.

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient in de programmabegroting een aantal afzonderlijke paragrafen te worden opgenomen. In deze programmabegroting zijn achtereenvolgens opgenomen de paragrafen:

- A. Weerstandsvermogen en risicomanagement
- B. Bedrijfsvoering
- C. Financiën

Besluitvorming over de Begroting 2022-2023

besluitvorming over de begroting

Algemene toelichting bij het programma

Sinds juli 2021 is de Nieuwe Hollandse Waterlinie UNESCO werelderfgoed en werd daarmee toegevoegd aan de Stelling van Amsterdam die al sinds 1996 op de werelderfgoedlijst staat. Samen zijn ze nu de Hollandse Waterlinies. Op 24 maart 2022 is het gemeenschappelijk orgaan (GO) opgericht door de provincies Utrecht, Noord-Holland, Noord-Brabant en Gelderland.

Kenmerkend aan het GO is dat zij geen rechtspersoonlijkheid heeft en daarom niet zelfstandig kan deelnemen aan het (privaatrechtelijk) rechtsverkeer. Dat betekent dat het GO 'gehost' moet worden door één van de voornoemde deelnemers ten behoeve van contracten, personeel en uitgaven. In dit geval vervult de provincie Utrecht de functie van host, ook wel centrumprovincie genoemd en vertegenwoordigt de provincie Utrecht het GO in het maatschappelijk verkeer. Het GO maakt gebruik van de rechtspersoonlijkheid van de provincie Utrecht, voor zover nodig voor de uitvoering van de door het GO genomen besluiten in het (privaatrechtelijke) rechtsverkeer.

Doordat het GO geen rechtspersoonlijkheid heeft, kan zij ook geen eigen personeel hebben. De ambtelijke organisatie van het GO is als gevolg daarvan bij de provincie Utrecht belegd. De provincie Utrecht regelt, op voorstel van het GO, voorwaarden voor de inzet van het personeel, voor welke taken en tegen welke kosten dit gedaan kan worden. De afspraken omtrent de ondersteuning door de centrumprovincie Utrecht zijn verankerd in een dienstverleningsovereenkomst, het 'besluit ambtelijke ondersteuning' en 'het besluit ambtelijke gremia'.

De provincie Utrecht die de rol van centrumprovincie vervult, is verantwoordelijk voor ambtelijke ondersteuning van het GO siteholderschap Hollandse Waterlinies. Daarvoor is het sitebureau opgericht dat het GO ondersteunt bij alle werkzaamheden die op het GO afkomen.

In het samenwerkingsverband met de 4 provincies draagt de Siteholder er zorg voor dat de Hollandse Waterlinies behouden blijven en beschermd worden. Dat het verhaal van de Hollandse Waterlinies uitgedragen wordt zodat het voor iedereen toegankelijk wordt op een manier waarbij het duidelijk wordt dat het een UNESCO Werelderfgoed betreft en waarom dat zo is. Behoud door ontwikkeling is daarbij het motto.

De Siteholder zorgt er voor dat iedereen de waarde van het erfgoed kent, dat men bewust met het erfgoed omgaat, dat het erfgoed behouden blijft en beschermd wordt en ook er voor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen het verhaal van de Hollandse Waterlinies leren kennen, zodat het verhaal wordt doorgegeven aan volgende generaties. Bij ontwikkelingen staat de instandhouding en versterking van het werelderfgoed Hollandse Waterlinies centraal, uitgaande van de kernkwaliteiten.

De kerntaken zijn gericht op de harmonisatie van beleid en uitvoering van de vier provincies.

Bij taken en bevoegdheden is onderscheid gemaakt tussen de taken en bevoegdheden van het GO zelf en de taken en bevoegdheden van centrumprovincie Utrecht die het orgaan ondersteunt en faciliteert in zijn deelname aan het maatschappelijke en rechtsverkeer.

Het orgaan handelt in opdracht van de verschillende colleges, of draagt zorg voor de uitvoering van de hieronder genoemde taken:

- a. afstemming en communicatie;
- b. het stimuleren en controleren van de bescherming;
- c. het opstellen, actualiseren en uitvoeren van het managementplan;
- d. de verantwoording naar het Rijk;

- e. het nakomen van de rapportageverplichtingen naar UNESCO;
- f. het ondersteunen en faciliteren voor beschikbaar krijgen van voldoende middelen;
- g. het bevorderen van visievorming ten behoeve van strategieën;
- h. het stimuleren van kennisuitwisseling en expertise;
- i. het tijdig identificeren van en reageren op bedreigingen en ontwikkelingen;
- j. draagvlak, kennisverspreiding en promotie;
- k. zijn eerste aanspreekpunt.

De financiën van dit programma

De provincies die deelnemen zijn verplicht om financieel bij te dragen aan de instandhouding van het GO en ervoor zorg te dragen dat deze haar taken behoorlijk kan vervullen. Dat betekent ook dat de deelnemende provincies verplicht in hun eigen begroting de middelen moeten opnemen die zij aan het GO moeten afdragen voor de instandhouding en haar taakuitvoering.

In een bijdrageverordening bepaalt het GO op welke wijze en in welke verhouding ten opzichte van elkaar de verschillende deelnemers zullen bijdragen aan de instandhouding en taakuitvoering van het GO (artikel 13 GR HWL).

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de financiën van dit programma.

Baten en lasten	2022	2023
(* € 1)		
<i>Saldo voorgaand jaar</i>	832.079	224.579
Bijdragen provincies	1.000.000	1.000.000
Totaal beschikbaar	1.832.079	1.224.578
Sitebureau	-635.000	-410.000
Unesco	-15.000	-10.000
Siteholderschap	-45.000	-35.000
Communicatie	-612.500	-330.000
Kennis en educatie	-175.000	-110.000
Bescherming incl. Q-team	-85.000	-70.000
Beheer	-30.000	-75.000
Netwerken	-10.000	-60.000
<i>Totaal lasten</i>	<i>-1.607.500</i>	<i>-1.100.000</i>
Saldo van baten en lasten	224.579	124.579

Toelichting:

De bijdragen en de kosten in de jaren 2022 en 2023 zijn niet in evenwicht. Door de extra kosten in met name het Sitebureau het Siteholderschap de communicatie en beheer in deze jaren zijn de uitgaven hoger dan de bijdrage van de provincies. De kosten voor het sitebureau zijn in 2022 hoger dan in 2023. Dit komt doordat een deel van de personeelskosten uit 2021 nog niet zijn doorbelast aan het Gemeenschappelijk Orgaan. Met name in het oprichtingsjaar 2022 worden veel incidentele kosten gemaakt. Dit zit met name op 'het uitdragen van de status'. Er wordt een nieuwe website gebouwd, een nieuwe huisstijl ontwikkeld, alle communicatiematerialen en middelen worden aangepast en er wordt extra aandacht besteed aan de bekendmaking van de status. De Stichting Liniebreed Ondernemen ontvangt ieder jaar een subsidie van het GO. Voor 2022 is een bedrag opgenomen van 250.000. Het GO begroot dat ze die subsidie het jaar daarna afbouwt naar 150.000. In de jaren 2024 en 2025 is er sprake van een klein overschot. Door de aanwezigheid van een overschotsaldo uit de voorgaande jaren is er geen sprake van een tekort.

Producten

Tot dit programma behoren de volgende taakvelden/producten:

- Beschermen en uitdragen HWL (overhead)
- Treasury
- Onvoorziene uitgaven
- Vennootschapsbelasting

Overhead HWL

De kosten van overhead moeten volgens wettelijk voorschrift (BBV) afzonderlijk worden verantwoord. De overhead wordt niet meer toegerekend aan en opgenomen bij de verschillende programma's in de begroting. Overhead heeft betrekking op ondersteunende taken die niet direct dienstbaar zijn aan de externe klant of het externe product. De algemene definitie luidt als volgt: *overhead heeft betrekking op alle kosten die samenhangen met de sturing en de ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

HWL heeft een beperkt takenpakket en houdt zich alleen bezig met beschermen en uitdragen van de Hollandse Waterlinies. De baten en lasten worden in de begroting binnen één programma verantwoord. Alle kosten, met inbegrip van de lasten die een algemeen karakter hebben, zijn direct dienstbaar aan het beschermen, uitdragen en beheren van de HWL. Alle lasten worden daarom opgenomen binnen het programma 'Beschermen en uitdragen HWL'. Voor deze kosten is rekening gehouden met een inflatie correctie van 5% voor 2023 en verder. Gezien de huidige volatiliteit van de inflatie is het aan te bevelen om in de volgende begroting (2024), of eerder mocht hier aanleiding toe zijn, dit percentage te toetsen aan de actualiteit.

Treasury

In het BBV worden alle rentelasten en rentebaten begroot en verantwoord op het taakveld Treasury. Het GO kent geen rentelasten en er is momenteel ook geen sprake van rentebaten. Het GO draagt bij de uitoefening zorg voor een juiste uitvoering van de richtlijnen zoals die zijn vastgesteld in het geldende Treasurystatuut van de provincie Utrecht.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2022-2023 zijn budgetten opgenomen voor incidentele inhuur ad respectievelijk €25.000 en €6.250 voor de jaren 2024 en 2025 is deze stelpost €5.000.

Vennootschapsbelasting

Vanaf de oprichting (24 maart 2022) is het gemeenschappelijke orgaan Hollandse Waterlinies niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Voor de begrotingsjaren 2022-2025 is derhalve geen heffing van vennootschapsbelasting van toepassing.

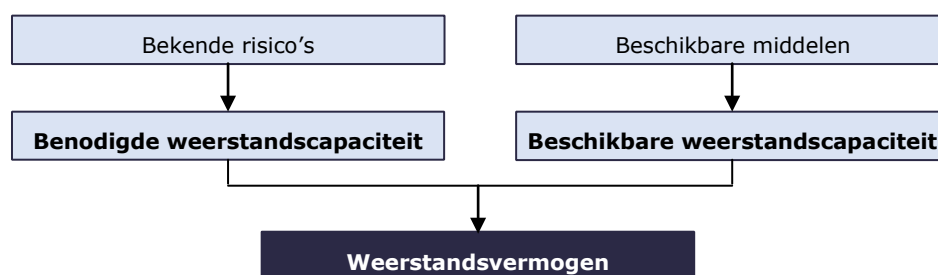
Paragraaf 1 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Toelichting op het begrip weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit – de ingeschatte risico's – en de beschikbare weerstandscapaciteit – de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen wordt gevormd door de aanwezige middelen om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen.

Het gaat bij het weerstandsvermogen met name om risico's die niet via verzekeringen of voorzieningen kunnen worden ondervangen.

In onderstaand schema is dit weergegeven:

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:

- de verwachte impact van de aanwezige risico's;
- de gewenste mate van zekerheid dat de risico's kunnen worden opgevangen;
- de mate waarin de risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen en mogelijkheden waarover de HWL kan beschikken om eventueel optredende niet begrote kosten af te dekken, zonder invloed op de uitvoering van taken.

De middelen die we tot de beschikbare weerstandscapaciteit rekenen zijn:

- de vrije aanwendbare reserves;
- de stille reserves;
- de post onvoorzien in de begroting.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit

HWL is een gemeenschappelijk orgaan die taken uitvoert in opdracht van 4 provincies. Het weerstandsvermogen van de HWL wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke provincies. Niettemin zijn er redenen om ook binnen de HWL financiële weerstand op te bouwen. Op grond van wettelijke voorschriften is de HWL verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en tekorten.

Weerstandsvermogen

De 4 provincies die deelnemen in de HWL zijn voor hun aandeel aansprakelijk als er tekorten zouden ontstaan of dat de HWL niet in staat is om aan de betalingsverplichtingen te voldoen. Het provinciaal aandeel wordt bepaald op basis van de jaarlijkse bijdrage per provincie als percentage van de totale bijdrage van de vier provincies.

Maatregelen op het gebied van risicobeheersing en risicomangement

Met de ramingen zoals opgenomen in de Kadernota 2022-2023 is zichtbaar gemaakt dat de HWL aan alle betalingsverplichtingen kan voldoen. Voor de begrotingsjaren 2022 en 2023 wordt er ingeteerd op het saldo aanwezige middelen uit de jaren voorafgaand aan de oprichting van het GO. Na 2023 groeit het saldo. Het is daarom niet te verwachten dat de deelnemende provincies voor de begrotingsjaren 2022-2025 financiële nadelen zullen ondervinden.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2022-2023

Algemeen

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, leiding/aansturing, een goede communicatie, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een efficiënte inrichting van de organisatie en een gezonde samenwerkingscultuur, samen met provincies en andere partners cruciaal om de doelstellingen te bereiken en onze dienst adequaat te kunnen uitvoeren.

Onze organisatie zal zich inspannen om een de Hollandse Waterlinies zo breed mogelijk uit te dragen, te beschermen en te beheren. Het Gemeenschappelijk orgaan is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering en heeft hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

Inrichting van de organisatie

Het sitebureau van de HWL is gericht op de uitvoering van de taak om de werelderfgoed site HWL zo goed mogelijk uit te dragen, te beschermen en te beheren. Het sitebureau bestaat uit de volgende personele bezetting:

- 1 programmamanager 0,7 fte
- 1 programmasecretaris 0,5 fte
- 1 programmaondersteuner 0,6 fte
- 1 projectleider Uitdragen 0,7 fte
- 1 webmaster 0,5 fte
- 1 projectleider Bescherming 0,6 fte
- 1 projectleider Educatie (tijdelijk in 2022) 0,2 fte
- 1 projectleider Informatieborden (tijdelijk in 2022) 0,3 fte

DVO voor Concern- en bestuursondersteuning vanuit de centrumprovincie Utrecht

De ondersteunende middelen (P&O, Financiën & Control, Administratie, Informatievoorziening & Automatisering, Huisvesting, JZ, Functionaris Gegevensbescherming + Privacy Officer en Archief staan direct ten dienste van de bedrijfsvoering van de HWL middels een daartoe afgesloten DVO. Voor deze DVO is overeengekomen met de centrumprovincie dat zij deze taken "om niet" uitvoert.

De concernondersteuning is gericht op:

- De planning- en controlcyclus
- Control (audit/interne controle, algemene financiële en juridische control)
- Organisatie-inrichting (treasury, budgetbeheer, mandatering, organisatieregelingen)
- Juridische control (gemeenschappelijke regeling en interne reglementen en verordeningen)
- Informatietechnologie & informatieveiligheid + de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde dataverwerking (ICT)
- Archief (centrale archiefverantwoording en -wetgeving)

Beleidsindicatoren

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn een aantal beleidsindicatoren vastgesteld, die verplicht in de programma's en programmaverantwoording opgenomen moeten worden. De voor HWL relevante indicatoren met betrekking tot personele aangelegenheden zijn in onderstaande tabel opgesomd.

Beleidsindicator:	2022
Personele formatie	4,1 fte
Personele bezetting (inhuur via detachering)	4,1 fte
Beleidsindicator:	2023
Personele formatie	3,6 fte
Personele bezetting (inhuur via detachering)	3,6 fte

Paragraaf 3 – Financiën

Beleidskader: De financiële verordening van HWL

In de financiële verordening staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het financiële beleid vermeld. De uitvoering en ontwikkelingen worden in deze paragraaf toegelicht.

Onderdelen:

- Algemene ontwikkelingen
- Treasurybeheer
- Risicobeheer
- Financiering

Algemene ontwikkelingen

Dit onderdeel schetst de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie, alsmede wijzigingen in de artikelen 143, 216 en 217a van de Provinciewet, de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido), het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), artikel 12 van de Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies en de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Regeling uitzettingen en de wet Hof en het Verplicht Schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Interne ontwikkelingen

HWL voldoet bij de uitvoering van de treasuryfunctie aan de wet- en regelgeving.

Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden is het een verplichting geworden om overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere financiële instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan. Er mag een bedrag ter hoogte van 0,75% (met een ondergrens van € 450.000) van het jaarlijkse begrotingstotaal buiten de schatkist gehouden worden voor de uitvoering van dagelijkse taken. Het saldotegoed (in ieder geval boven de € 450.000) na oprichting van het gemeenschappelijk orgaan op 24 maart 2022 wordt aangehouden in 's Rijks Schatkist.

Externe ontwikkelingen, rente-ontwikkelingen

De belangrijkste externe ontwikkelingen zijn (internationale) economische indicatoren en de invloed hiervan op de geld- en kapitaalmarkt, alsmede wijzigingen in wet- en regelgeving. HWL kent geen zelf ontwikkelde rentevisie. Zij volgt de marktgegevens en renteontwikkelingen via publicaties van gerenommeerde financiële instellingen. Zoals bijvoorbeeld ABN AMRO Bank, BNG Bank en Rabo Bank.

We verwachten dat de rente op de geld- en kapitaalmarkt in de komende periode op een laag niveau zal blijven met de kanttekening dat de huidige hoge inflatiecijfers een lichte opwaartse druk uitoefenen op de rente. Mocht de huidige hoge inflatie structureel ruim boven de 2% blijven verwachten wij op termijn verder oplopende rente.

Rentevisie algemeen

Aan de daling van de lange rente is een einde gekomen maar is nog steeds historisch laag. De lage lange rente kent zowel structurele als incidentele oorzaken. De coronacrisis en de ongekende steunmaatregelen wereldwijd hebben een grote invloed op de renteontwikkeling gehad. Het herstelpotentieel van de economie hangt sterk af van de bereidheid van consumenten om weer geld uit te geven en het vermogen van ondernemers om hun bedrijf aan te passen en de omzet weer zo dicht mogelijk tot het pre-coronaniveau op te krikken. Tegen deze achtergrond heeft de EC met het herstellfonds de broodnodige budgettaire prikkel gegeven om langdurige economische schade te verminderen. De korte rente is in 2021 steeds negatief geweest. Dit gold ook voor de credit rente op de lopende rekening boven de €100.000.

De rentevisie van de BNG bank van 1 februari 2022:

Afgaande op recente uitspraken van centrale bankiers lijkt het waarschijnlijk dat de ECB de effectenaankopen medio dit jaar zal beëindigen. Hiermee wordt de weg vrijgemaakt voor een eerste verhoging van de officiële tarieven voor het einde van 2022. Ook andere centrale banken zullen het monetaire beleid verkrappen. We verwachten dat de lange rentetarieven geleidelijk zullen oplopen.

De rentevisie van ABN AMRO bank van 1 februari 2022:

De lange rente is in januari opgelopen. Wij verwachten een verdere stijging van de lange rente en hebben onze ramingen opwaarts aangepast .

“Een eerste renteverhoging door de ECB laat vermoedelijk nog lang op zich wachten. ECB-president Christine Lagarde zal na afloop van de vergadering van 3 februari waarschijnlijk duidelijk maken dat de economische omstandigheden en de inflatie-verwachtingen in de eurozone sterk afwijken van die in de VS. Zo verwacht de ECB dat de inflatie gedurende een deel van 2022 nog zeer ruim boven het streefniveau van 2% blijft liggen, maar daarna weer snel daalt en op de middellange termijn onder het streefniveau van de centrale bank zal komen te liggen. Dit is in lijn met onze eigen verwachtingen voor de inflatie in de eurozone. Dit betekent dat het aannemelijk is dat de ECB, in tegenstelling tot de Fed, de rente voorlopig ongemoeid zal laten.

Lange rente zal in 2022 stijgen

De Amerikaanse lange rente en de wisselkoers van de dollar ten opzichte van de euro zijn sinds begin januari opgelopen. Dit gebeurde vooral onder invloed van de veranderingen in de verwachtingen over het beleid van de Fed. Omdat de Europese lange rente wat sterker wordt meegetrokken door de stijging van de Amerikaanse lange rente dan we eerder aannamen, hebben wij onze ramingen voor de lange rente in Duitsland en Nederland verhoogd. Desalniettemin zal het renteverschil tussen Europa en de VS wel groter worden.

De rentevisie van de HWL op 1 mei 2022:

We verwachten dat de rente op de geld- en kapitaalmarkt in de komende periode op een laag niveau zal blijven met de kanttekening dat de huidige hoge inflatiecijfers een opwaartse druk uitoefenen op de rente. Mocht de huidige hoge inflatie structureel ruim boven de 2% blijven verwachten wij op termijn verder oplopende rente en een einde aan de negatieve rente op creditgeld.

Treasurybeheer

Het treasurybeheer is de (beleids) uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige treasurystatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bepaalt de maximale omvang van de externe kortgeldpositie in enig jaar. De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

HWL heeft een positief startsaldo bij oprichting en door de jaarlijkse bijdragen van de 4 provincies en er is geen sprake van kredietgebruik.

Renterisico

De renterisiconorm is ook een wettelijke limiet en beperkt de vaste schuld die in enig jaar voor aflossing of renteherziening in aanmerking komt tot 20% van het begrotingsaldo. Er is geen sprake van schuld bij de HWL. Derhalve is er geen renterisico.

Kredietrisicobeheer

HWL loopt geen risico's bij het uitzetten van geldmiddelen. De gelden worden uitgezet conform de voorwaarden genoemd in het treasurystatuut.

Financiering

Binnen de HWL is er geen sprake van financiering(en).

Wettelijke kaders

In de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie zijn voorschriften opgenomen voor de wijze waarop de rente verwerkt moeten worden in de begroting. Alle rentelasten en rentebaten uit hoofde van financieringen moeten bij Treasury worden verantwoord. Er mag een rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves) worden berekend, maar deze rentevergoeding is gemaximeerd tot het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de rentelasten over de externe financiering (langlopend én kortlopend). De omslagrente moet op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele vaste activa. Het in de begroting voorgerekenede omslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. De BBV-commissie doet de aanbeveling om het Renteschema uit de Notitie Rente 2017 op te nemen in de paragraaf Financiering van de begroting. Omdat er binnen de HWL geen sprake is van financiering wordt het renteschema uit de notitie niet opgenomen.

Uiteenzetting financiële positie

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

De belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten ten aanzien van de financiële positie zijn:

- Sturen op een efficiënte bedrijfsvoering met een zo laag mogelijke overhead.
- Structureel is de (meerjaren) begroting sluitend zonder inzet van de reserves na 2023.

Personeelskosten

Het totaal van de structurele personele lasten van het sitebureau in deze begroting 2022 bedraagt €375.000 en in 2023 €393.750. Deze structurele personeelskosten zijn in de begroting geïndexeerd. De indexatie bedraagt 5% per jaar. In dit bedrag zijn niet de budgetten voor tijdelijke/externe inhuur opgenomen.

Investerings

Via deze begroting worden geen kredieten gevraagd voor investeringen in 2022 of 2023.

Reserves

In het navolgende overzicht is de stand van de reserves opgenomen per 24 maart 2022 en de geraamde mutaties in 2022 en de verwachte eindstand op 31 december 2022.

In het navolgende overzicht is de stand van de reserves opgenomen per 1 januari 2023 en de geraamde mutaties in 2023 en de verwachte eindstand op 31 december 2023.

Overzicht reserves Bedragen x € 1.000	Stand 24-03-2022	Begroot resultaat 2022	Stand 31-12-2022
Algemene reserve			
Algemene reserve HWL	832	-608	224
Totaal	832	-608	224
Overzicht reserves Bedragen x € 1.000	Stand 01-01-2023	Begroot resultaat 2023	Stand 31-12-2023
Algemene reserve			
Algemene reserve HWL	224	-100	124
Totaal	224	-100	124

Toelichting bij de reserves:

Reserves worden gebruikt om incidentele kosten of financiële nadelen op te kunnen vangen.

Financiële kengetallen

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Deze wijziging heeft betrekking op het opnemen van een uniforme set financiële kengetallen in de begroting. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. De uniforme kengetallen bieden de mogelijkheid om onderling cijfers te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kaderstellende rol van het bestuur. Hierna nemen wij de kengetallen op, die verplicht in de programmabegroting moeten worden opgenomen.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

HWL heeft geen leningen verstrekt aan derden.

De uitkomst van de gecorrigeerde netto schuldquote is daardoor gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. In het algemeen wordt een getal tussen de 25 en 40% als een gezonde positie gezien. Door het ontbreken van activa in de balans zijn de reserves theoretisch gelijk aan het saldo liquide middelen (ervan uitgaande dat de post debiteuren op 31-12 nihil bedraagt) en is er dus ook geen sprake van een echte solvabiliteitsratio

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een ruimte van meer dan 1% geeft voldoende ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.

Tabel met kengetallen	Raming 2022	Raming 2023
Netto schuldquote	NVT	NVT
Solvabiliteitsratio	NVT	NVT
Structurele exploitatieruimte	100%	100%

Toelichting bij de tabel met kengetallen:

- De geraamde structurele exploitatieruimte komt in 2022 en 2023 uit op 100%. Het begrote structurele resultaat 2022 van is € 50.000. De structurele exploitatieruimte is in 2022 positief en is als volgt opgebouwd: een structureel resultaat van € 50.000 ten opzichte van een totaalbedrag van € 50.000 aan geraamde baten. Het begrote structurele resultaat 2023 van is € 31.250. De structurele exploitatieruimte is in 2023 positief en is als volgt opgebouwd: een structureel resultaat van € 31.250 ten opzichte van een totaalbedrag van € 31.250 aan geraamde baten. Kengetallen zijn momentopnamen en de uitkomsten moeten in het perspectief van de specifieke bedrijfsactiviteiten en de bedrijfseigen vermogens- en financieringsverhoudingen beschouwd en beoordeeld worden.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

Meerjarenbegroting:

Baten en lasten (*€ 1)	2022	2023	2024	2025
Baten:				
Saldo voorgaand jaar	832.079	224.579	124.579	156.141
Bijdragen provincies	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totaal beschikbaar	1.832.079	1.224.578	1.124.579	1.156.141
Lasten:				
Sitebureau	-635.000	-410.000	-428.438	-449.109
Unesco	-15.000	-10.000	-10.000	-10.000
Siteholderschap	-45.000	-35.000	-10.000	-10.000
Communicatie	-612.500	-330.000	-330.000	-330.000
Kennis en educatie	-175.000	-110.000	-110.000	-110.000
Bescherming incl. Q-team	-85.000	-70.000	-70.000	-70.000
Beheer	-30.000	-75.000	0	0
Netwerken	-10.000	-60.000	-10.000	-10.000
Totaal lasten	-1.607.500	-1.100.000	-968.438	-989.109
Saldo van baten en lasten	224.579	124.579	156.141	167.032

Toelichting bij de meerjarenbegroting:

- In de eerste 2 jaren wordt door incidentele kosten ingeteerd op de algemene reserve die bij oprichting op 24 maart 2022 aanwezig was.
- De jaren 2024 en 2025 laten een klein overschot zien wat afneemt door de indexatie van de lonen van het ingehuurde personeel.
- Voor de opvolgende jaren zal gekeken moeten worden of de bijdragen van de Provincies nog voldoende zijn om de kosten te dekken.

Uitgangspunten en toelichtingen bij de meerjarenramingen

Algemeen

De meerjarenraming geeft een indicatie van de verwachte begrotingsaldi in de periode 2022 t/m 2025. De uitgangspunten komen overeen met de Kaderbrief programmabegroting 2022-2023.

Prijsindexering kostenbudgetten

In het kader van de meerjarenraming is de prijsontwikkeling van de lonen vastgesteld op een gemiddeld percentage van 5%. Als de werkelijke kostenstijgingen in enig jaar anders uitvallen, wordt de begroting hierop aangepast.

Tabel met overzicht jaarlijkse bijdragen provincies conform besluit bijdrageverordening:

Overzicht bijdragen Provincies	Bedrag	Percentage
Utrecht	€ 300.000	30%
Noord-Holland	€ 300.000	30%
Gelderland	€ 300.000	30%
Noord-Brabant	€ 100.000	10%
Totaal	€ 1.000.000	100%

